

Nr 83.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av medel till vissa luftskyddsåtgärder; given Stockholms slott den 17 november 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Albert Forslund.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 november 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND, HÄGGLÖF.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Forslund:

För närvarande äro ett flertal luftskyddsåtgärder för statliga ämbetsverk och institutioner, offentliga museala och liknande samlingar m. m. (i det följande sammanfattade under den gemensamma beteckningen offentliga myndigheter) under planläggning eller utförande. Bland dessa åtgärder märkas utrymning och anordnandet av skyddsrum.

Under begreppet utrymning sammanfattas åtgärder för de offentliga myndigheternas eller deras samlingars förflyttning till mera skyddade lokaler

inom eller utom den ort, till vilken myndigheten eljest har sin verksamhet förlagd. Kostnaderna för utrymning belöpa sig huvudsakligen å utgifter för anskaffning av förpackningsmateriel, transport av samlingar och handlingar samt lokalhyror. Härtill komma emellertid utgifter för personalens resor och vissa anordningar inom de orter och lokaler, till vilka förflyttning planeras, t. ex. ordnandet av telefonförbindelse, inredningsarbeten m. m.

Skyddsrummen äro i första hand avsedda för personalen men även till skydd för särskilt värdefulla samlingar och arkivalier. Till övervägande delen äro kostnaderna för anordnande av skyddsrum att hänföra till byggnadskostnader. Därjämte måste räknas med utgifter för anskaffning av utrustning för skyddsrummen såsom förbandslådor, handlyktor, vattenbehållare, verktyg m. m.

Ett effektivt luftskydd kräver emellertid ytterligare anordningar. Sålunda erfordras tillgång till mörklägnings-, alarmerings- och eldsläckningsmateriel. I vissa fall böra sandsäckar anskaffas, reservbelysning ordnas m. m., vartill kommer att personalen bör förses med gasmasker.

För bestridande av kostnaderna för ifrågakvarande luftskyddsåtgärder har riksdagen i olika sammanhang anvisat medel till anordnande av skyddsrum och anskaffning av gasmasker.

Innan ställning kan tagas till spørsmålet, i vilken utsträckning ytterligare medelsanvisning för luftskyddsåtgärder erfordras, måste klargöras vid vilken tidpunkt utgifterna för dylika åtgärder aktualiseras. De i det föregående uppräknade utgifterna kunna i avseende härå fördelas å två huvudgrupper, nämligen å ena sidan utgifter, hänförliga till tidpunkten för luftskyddsåtgärdernas förberedande, och å andra sidan utgifter, hänförliga till tidpunkten för krig eller krigsfara.

Till sistnämnda grupp räknar jag utgifter för transport och resor samt lokalhyror. Såvitt jag kan bedöma, erfordras icke för närvarande någon medelsanvisning för dessa ändamål. Utgifterna för transport och resor böra lämpligen bestridas från det å förskottsstat för försvarsväsendet m. m. under sjunde huvudtiteln upptagna anslaget till engångsanskaffning av materiel för civilbefolkningens skydd m. m. Detsamma bör gälla i fråga om lokalhyror för de offentliga myndigheter, vilkas lokaler icke äro inordnade under statens allmänna fastighetsfond. För de myndigheter åter, vilkas lokaler ingå under fastighetsfonden, böra utgifterna för lokalhyror påföras fonden.

Övriga i det föregående angivna utgifter, till vilka medel icke redan anvisats av riksdagen, äro av den art, att de principiellt sett kunna bestridas från de offentliga myndigheternas omkostnadsanslag. Detta har också skett i icke obetydlig utsträckning, varvid, när det gällt luftskyddsåtgärder, som medfört större kostnader, Kungl. Maj:ts medgivande i allmänhet torde hava inhämtats. Sålunda har Kungl. Maj:t den 3 november 1939 bemyndigat medicinalstyrelsen att av den i omkostnadsstaten för statens sinnessjukhus för budgetåret 1939/40 upptagna delposten till inventarier använda erforderligt belopp, dock högst 175,000 kronor, för vidtagande av vissa åtgärder för tillgodoseende av luftskyddet vid sinnessjukhusen.

Ett anlåtande för dylikt ändamål av respektive omkostnadsanslag torde även i fortsättningen böra få ske, när fråga är om åtgärder, vilka uppenbarligen äro oundgängliga och vilka allenast medföra kostnader av jämförelsevis obetydlig storlek. Då det däremot gäller åtgärder, vilka äro av mera kostnadskrävande art eller vilkas nödvändighet icke ligger i öppen dag, synes det mig för möjliggörande av ett enhetligt bedömande för framtiden lämpligt, att hithörande frågor alltid underställas Kungl. Maj:ts prövning och handläggas i socialdepartementet. Utgifterna böra därvid bestridas från ett särskilt under femte huvudtiteln uppfört anslag. Efter verkställda överslagsberäkningar uppskattar jag det erforderliga anslagsbeloppet till 100,000 kronor. Anslaget, som bör hava reservationsanslags karaktär, torde böra upptagas under rubriken civilt luftskydd: vissa luftskyddsåtgärder för ämbetsverk m. fl. Det lärer få anvisas å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 samt uppföras å driftbudgeten.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 å driftbudgeten under femte huvudtitel till *Civilt luftskydd: Vissa luftskyddsåtgärder för ämbetsverk m. fl.* anvisa ett reservationsanslag av kronor 100,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Jan Smith.